

Woord vooraf

De keuzes die je maakt is een boeiend verhaal. Schrijver Rivelino Rigters doet in een sobere en beeldende stijl verslag van zijn leven. Hoe hij al jong zijn vader verloor, op zoek ging naar een nieuwe vaderfiguur in oudere jongens van de straat en op zijn dertiende al met politie en justitie in aanraking kwam.

Opvallend aan dit levensverhaal is dat het contact met de kinderrechter en de daaropvolgende straf Rivelino niet weerhield van een verdere carrière in de criminele wereld, met inbegrip van blowen en op zijn vijftiende zelfs verkoop van heroïne. Maar dát was dan ook het kantelpunt. ‘Vastberaden om wat geld te maken, liep ik op een junk af en hij vroeg aan mij: “Heb je wat bij je?” Ik zei: “Ja, ik heb wat bruin voor je”, en ik gaf de bolletjes aan hem. Hij keek ernaar en gaf mij wat geld. Op het moment dat ik het geld in mijn zak stopte, be kroop mij een onheilspellend gevoel en ik voelde mij echt smerig’, zo lezen we in hoofdstuk 6 met de veelzeggende titel ‘Kruispunt’. Vanaf dat moment neemt Rivelino’s leven een positieve wending, ofwel in zijn eigen woorden: ‘Door uiteindelijk een keuze te maken voor God, muziek en een positieve mentaliteit, kwam ik langzamerhand op een nieuw pad. Ik ontdekte verborgen talenten die langzaam tot bloei begonnen te komen. Ik wilde rappen voor God met een positieve boodschap.’ Dit (b)leek de formule voor ongekend succes; the sky was the limit, maar de bankencrisis en enkele financiële tegenslagen brachten Rivelino weer

down to earth. Hij (her)vond zijn eigenlijke roeping en missie: het helpen van straatjongeren in combinatie met muziek maken en optreden als passies waarmee hij Gods liefde op een artistieke wijze kan doorgeven.

Wat leert ons nu dit persoonlijk getuigenis van een veelbewogen leven? Dat het niet eenvoudig is om iemand van het criminele pad af te brengen als daar niet een persoonlijke wil aan ten grondslag ligt om het roer om te gooien, en dat voor dit laatste vaak mensen nodig zijn die, toevallig of door God gezonden, op je weg komen.

‘Toeval bestaat niet’, zei mijn grootmoeder altijd. Ofwel: bepaalde dingen die op je levenspad komen, hebben een diepere betekenis en maken deel uit van een hoger plan. Maar is er dan werkelijk zoiets als een God of een hogere macht die een bepaald plan met ons heeft?

Voor mij een vraag, voor Rivelino een weet.

Romke de Vries, kinderrechter

Voorwoord

Als kleine jongen in Amsterdam-West ging ik op zoek naar een vaderfiguur nadat mijn vader, Oswald, overleed toen ik nog maar vijf jaar oud was. In dit boek vertel ik mijn verhaal. Tijdens mijn zoektocht kwam ik goede en minder goede rolmodellen tegen, maar uiteindelijk waren het de keuzes die ik zelf maakte die mijn leven vormgaven. Soms bleken dat goede keuzes, soms slechte.

De aanleiding voor dit boek

Ik weet het nog goed, het is ongeveer tien jaar geleden. Ik trad op in een jeugdgevangenis. Er waren houten kratten als podium neergezet en het was allemaal nogal gammel. Op mijn dertiende zat ik zelf ook in deze instelling. Toen leek alles veel groter. Nu zag ik dat het klein was en bovendien rook de zaal een beetje muffig. Terwijl ik aan het optreden was, zag ik iemand in het publiek die ik herkende. Het was de dertienjarige Rishi. Ik dacht: wat doet hij nou hier? Rishi kende ik van het jongerencentrum in Geuzenveld, waar ik rapworkshops gaf. Hij was altijd vol enthousiasme en ambitie. Soms zelfs ietsjes te enthousiast, omdat hij alles tegelijk wilde doen. Ik had niet verwacht dat ik hem hier weer zou ontmoeten. Na het optreden kwam hij naar me toe en ik vroeg aan hem: ‘Wat doe jij hier, Rishi? Jou had ik hier niet verwacht!’

Rishi zei met hangende schouders en een uitdrukkingloos gezicht: 'Ik ben gepakt, man. Ik was met Lenny en Rachid in een *osso*¹ waar *omin*² nieuwe *patta's*³ lagen die we konden doorverkopen. Lenny is niet gepakt en Rachid had *gesnitcht*⁴ waardoor ik werd gepakt.'

Ik weet nog dat ik echt verbaasd was en aan Rishi vroeg: 'Maar hoe kan dit gebeurd zijn? Je was altijd zo positief en vrolijk en had het er altijd over dat je wilde leren beatboxen en drummen!'

Rishi antwoordde: 'Je weet toch, het hoort bij de game en ik wilde m'n geld maken. Ik had geen bijbaantje maar wilde wel die mooie spullen hebben.'

Ik zei: 'Maar *what about* je school en je toekomst?'

Rishi antwoordde: 'M'n school wilde me niet meer aanmenen. Maar ik moet wat, hè?!'

Op dat moment herkende ik mijzelf in hem. Op mijn dertiende stond ik voor precies dezelfde keuze. Nu wist ik het: ik moest mijn leven en tijd wijden aan jongens als Rishi om voor hen een vaderfiguur te zijn en hun kracht en liefde te geven. Vanaf die dag begon er vanbinnen iets te veranderen. Ik deed mijn workshops niet meer zomaar als een leuke activiteit waar ik toevallig goed in was, nee, van nu af aan was ik op een missie! Deze jongeren waren mijn doelgroep geworden en ik wilde hen koste wat kost gaan bereiken met het goede nieuws.

Dit boek draag ik op aan alle jongeren die opgroeien zonder positieve rolmodellen in hun leven. Alle jongeren die niet kregen wat zij verdienden, namelijk een goede opvoeding vol liefde, ontferming en ouderschap. Dit boek draag ik op aan alle

1 Huis.

2 Heel veel.

3 Schoenen.

4 Verklikt.

jonge Rivelino's die hun liefde en geluk zoeken in het straatleven, in de hoop herkend en erkend te worden. Er is meer dan het straatleven. Er is meer dan het grote geld. Er is meer dan oppervlakkige liefde.

Rivelino

Mijn vader was een man die veel van zijn kinderen hield. Hij was alom geliefd. Hij was muzikant en trambestuurder, waardoor hij veel onder de mensen was. Helaas overleed hij al op jonge leeftijd, net na mijn vijfde verjaardag. Deze foto is een van de weinige aandenkens die ik nog van hem heb.

I | Vaderloos kind

Het was op een novemberavond in 1983. Ik zat voor de televisie naar de Fabeltjeskrant te kijken. Dat was destijds mijn favoriete kinderserie. We hadden thuis zo'n Erres-televisietoestel. Een donkerbruin apparaat, met een bolle beeldbuis.

Ik keek opzij en zag mijn moeder op het balkon staan. Zij was bezig om twee vuilniszakken van het balkon te halen omdat de volgende ochtend het vuil zou worden opgehaald. Mijn vader stond in de deuropening met zijn kenmerkende afro-kapsel dat doet denken aan het haar van Lionel Richie in zijn Commodores-tijd.

Mijn vader had een lange blauwe badjas aan met daaronder bruine slippers. Hij ging kijken wat mijn moeder aan het doen was, maar mijn moeder zei tegen hem dat hij naar binnen moest gaan omdat hij anders ziek zou worden. Mijn vader had een zware vorm van astma, iets wat tegenwoordig COPD genoemd wordt. Mijn moeder wist dat het ernstige gevolgen kon hebben als hij ook maar een beetje ziek werd. Ze trok de balkondeur achter zich dicht en ging naar buiten om de vuilniszakken langs de straat te zetten.

Plotseling zag ik mijn vader in de keuken van zijn stoel af glijden. Ik schrok me wild! Pijlsnel stond ik op en ik rende naar mijn moeder om haar te zeggen dat er iets mis was met papa. Ik liep haar halverwege de trap tegemoet. Toen ze mij zo

zag en hoorde, rende ze langs me heen, snel naar mijn vader toe. Ik sprintte achter haar aan.

In de woonkamer zag ik dat ze mijn vader op haar schouder had genomen. Zij liet hem voorzichtig op de grond zitten en in het Surinaams zei ze: 'Rustig maar, *mi gudu*, alles komt goed.' Daarna vroeg ze of ik mijn vader even wilde vasthouden zodat zij de buurvrouw kon halen.

Ik hield mijn arm om mijn vader heen. Het leek wel alsof ik zijn laatste adem uit zijn lichaam zag gaan. De blik in zijn ogen was als die van iemand die zich al tussen hemel en aarde bevond.

Toen mijn moeder vijf minuten later weer bovenkwam, had ze de buurvrouw meegenomen. De ambulance was inmiddels gebeld en de buurvrouw nam mij mee naar beneden. Eigenlijk wilde ik helemaal niet weg, ik wilde weten wat er met mijn vader zou gebeuren. Maar goed, ik ging toch maar mee.

Bij mijn buurvrouw thuis zag ik speelgoedauto's staan. Buiten zwaaiden blauwe lichten en ik hoorde sirenes loeien. Ik meen mij te herinneren dat ik zelfs een brandweerwagen voor de deur zag staan, misschien om mijn vader met de ladder naar beneden te brengen. Ik kan mij verder niet veel meer herinneren van die avond. Ik weet nog wel dat mijn moeder de volgende ochtend bij mij kwam. Zij bracht mij het verdrietige nieuws: 'Papa is er niet meer ...'

Ik weet dat ik riep: 'Dat is niet waar! Ik wil m'n papa terug!' Maar mijn vader was er inderdaad niet meer ... Ik denk dat het een maand later was toen ik een polaroidfoto kreeg waarop mijn vader in zijn kist lag met zijn favoriete pak aan. Dat was het laatste wat ik van hem heb gezien ...

In de jaren die volgden vertelde ik als jonge jongen vrij makkelijk over hoe mijn vader was gestorven. Het leek mij niet zoveel te doen. Soms zeiden mensen zelfs dat ik er zo goed mee

omging en dat ik ‘jongvolwassen’ was. Dat laatste klopte wel. Maar ik merkte dat hoe vaker ik erover vertelde, hoe verdrietiger ik werd. Ik begon mij af te vragen waarom mijn vader zo jong was gestorven en waarom mijn vriendjes nog wel een vader hadden. Ik was boos en jaloers. Ik wilde ook een vader waar ik tegen op kon kijken! Daar begon mijn zoektocht naar een vaderfiguur en die vond ik in de oudere jongens van de straat.

Regelmatig als ik eropuit werd gestuurd om boodschappen te doen voor mijn moeder, of als ik gewoon een kroketje ging halen bij de Febo, kwam ik op de hoek een paar stoere jongens tegen. Deze jongens vielen op met hun mooie sneakers, dure jassen en gouden kettingen. Een van de grotere gasten zei altijd tegen mij: ‘Hey kleine man, hoe gaat het met je? Waar ga je naartoe?’ Hij gaf mij dan vaak vijf gulden en zei: ‘Goed je best doen op school hè!’ Ik genoot van de aandacht die ik kreeg omdat ik me op dat moment gezien voelde door deze jongens.

Het advies om goed mijn best te doen was goed bedoeld, maar met hun eigen leven gaven deze jongens het tegenovergestelde voorbeeld. Van vriendjes wist ik wel dat zij zich bezighielden met criminele activiteiten. Maar wat doe je als je je rolmodellen succesvol ziet zijn? Juist, dan ga je ze imiteren. Daar werd de kiem gelegd voor mijn gedrag dat leidde naar veel arrestaties, inbraken en deals. Met iedere *hossel*⁵ of criminele activiteit die ik had gepleegd, voelde ik mij trotser worden. Mijn status bij mijn vrienden werd groter.

5 Handel om te overleven op wat voor manier dan ook.

Slotermeer is de buurt in Amsterdam-Nieuw-West, waar ik met mijn moeder woonde, op de hoogste verdieping. Vanaf het balkon keek ik uit over de hele wijk en kon ik mijn vrienden van veraf al spotten. Ook keek ik uit op een school waarvan ik een van de leraren jaren later in de kerk de Hoeksteen zou tegenkomen. Hij zou een vriend van me worden.